

POSTANOWIENIE

Dnia 28 stycznia 2014 r.

Sąd Rejonowy w Koninie Wydział I Cywilny
w składzie następującym:
Przewodniczący: SSR Michał Jankowski
po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2014 r. w Koninie
na posiedzeniu niejawnym
sprawy z urzędu
z udziałem: W K , M K
o sporządzenie spisu inwentarza
postanawia:

przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne co do zgodności § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 października 1991 r. w sprawie szczegółowego trybu postępowania przy zabezpieczaniu spadku i sporządzaniu spisu inwentarza / Dz.U.1991.92.411/ i art. 639 kpc z art. 217, art. 84, art. 64 i art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

SSR Michał Jankowski

UZASADNIENIE

Przedstawione pytanie prawne zaistniało w związku z następującym stanem faktycznym.

Zarządzeniem z dnia .06.2012 r. w związku z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza przez W K nakazano założyć akta i wpisać z urzędu sprawę o sporządzenie spisu inwentarza majątku spadkowego po R K

W dniu .06.2012 r. Sąd Rejonowy w Koninie postanowił sporządzić spis inwentarza i jego wykonanie zlecić komornikowi sądowemu, który nadesłał akta wraz ze spisem inwentarza .11.2013 r.

W ustawie z dnia 17.11.1964r. kodeks postępowania cywilnego /Dz.U. 1964.43.296 ze zm., dalej kpc/ znajduje się rozdział 1 działu IV dotyczący zabezpieczenia i spisu inwentarza.

W art. 639.kpc wskazano, że rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości określi szczegółowy tryb postępowania w sprawach unormowanych w niniejszym rozdziale. Zgodnie z § 5 ust. 1. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 października 1991 r. w sprawie szczegółowego trybu postępowania przy zabezpieczaniu spadku i sporządzaniu spisu inwentarza /Dz.U.1991.92.411/ jeżeli postanowienie o zabezpieczeniu lub o sporządzeniu spisu inwentarza wydane zostało z urzędu lub na wniosek osoby nie mającej obowiązku

uiszczenia kosztów sądowych, sąd postanawia ściągnięcie tych kosztów z majątku spadkowego.

Koszty sądowe związane są z wykonywaniem przez państwo wymiaru sprawiedliwości przez władzę sądowniczą. Obejmują one koszty związane z wszczęciem, prowadzeniem i zakończeniem postępowania cywilnego w danej sprawie.

Ustawodawca uznał, że koszty sądowe stanowią swoistego rodzaju daninę publiczną i podobnie jak podatki powinny znaleźć uregulowanie ustawowe. Daniny publiczne mogą być zatem nakładane i określone wyłącznie w ustawie, a nie w rozporządzeniu.

Art. 217 i art. 84 Konstytucji uniemożliwia nakładanie ciężarów i świadczeń publicznych w innej formie niż w drodze ustawy. Tylko i wyłącznie regulacja ustawowa może rozstrzygać przedmiotowych kwestiach.

Tymczasem wskazywany § 5 ust. 1. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 października 1991 r. w sprawie szczegółowego trybu postępowania przy zabezpieczaniu spadku i sporządzaniu spisu inwentarza przełamuje konstytucyjny wymóg uregulowania ustawowego w sferze ciężarów nakładanych na obywateli. Tym samym powyższe rozporządzenie stanowi ewidentny przykład naruszenia norm konstytucyjnych z art. 84 i art. 217 Konstytucji. Wkracza, bowiem ono w sferę wyłączności ustawy tj. nakazami by pewne kwestie uregulowane w całości na poziomie ustawowym.

Wskazać także należy, iż ukształtowane jest stanowisko Trybunału Konstytucyjnego, iż rozporządzenie nie może regulować sfery praw i wolności. Sfera ta bowiem stanowi materię konstytucyjną w zakresie, której dopuszczalna jest jedynie ingerencja ustawowa. Nie może ona być regulowana w aktach podustawowych.

Rzeczpospolita Polska zaś chroni prawo do własności, innych praw majątkowych i prawo ich dziedziczenia. Zatem § 5 omawianego rozporządzenia wkracza w sferę praw i wolności ekonomicznych człowieka, dla której to sfery zastrzeżona jest jedynie ingerencja ustawowa.

Podnieść należy, że art. 639 kpc sprzeczny jest z art. 92 ust. 1 Konstytucji. Wskazane w treści art. 639 kpc upoważnienie nie zawiera jakichkolwiek wskazówek którymi powinien kierować się organ wydający rozporządzenie. Brak jest jakichkolwiek wytycznych dotyczących treści aktu wykonawczego. Konstatacja braku wytycznych jest równoznaczna z wadliwością upoważnienia i jego sprzeczności z art. 92 ust. 1 Konstytucji.

Udzielenie odpowiedzi przez Trybunał Konstytucyjny wpłynie na rozstrzygnięcie sprawy w związku z którą pytanie zostało postawione. Sąd zobowiązany jest zastosować § 5 ust. 1 rozporządzenia. W przypadku stwierdzenia niekonstytucyjności przedmiotowej normy Sąd zmuszony będzie poszukiwać normy zbliżonej wskazanej w rozwiązanych ustawowych. Nie ma jednak przepisu rangi ustawowej odpowiadającej dyspozycji zaistniałej sytuacji prawnej. W zakresie zaś wolności obywatelskich z dużą ostrożnością należy poszukiwać norm ograniczających prawo własności i dziedziczenia na zasadzie poszukiwań norm w drodze analogii. Sytuacja taka jednak będzie konieczna, gdy Trybunał Konstytucyjny stwierdzi niekonstytucyjność kwestionowanego aktu rangi podustawowej. Stąd też wyeliminowanie przepisu § 5 ust. 1 rozporządzenia z porządku prawnego w wyniku wyroku Trybunału Konstytucyjnego wywrze bezpośredni wpływ na treść rozstrzygnięcia sprawy, w której przedstawiono pytanie prawne.

Mając na uwadze powyższe orzec należało jak w sentencji.

SSR Michał Jankowski

Za zgodność z oryginałem
świadczy Kierownik Sekretariatu
z upoważnienia Starszy Sekretarz Sądowy
Jolanta Monkowska
(106)